

Vesnička

BŘEZEN 2024

Zranění duše
není vidět

Naše pomoc
dětem v roce
2023

SOS DĚTSKÉ
VESNIČKY

Úvodní slovo

Milí přátelé,

na stránkách prvního letošního vydání časopisu Vesnička najdete nejen ohlédnutí za minulým rokem, ale i některá témata pro rok letošní. Jak můžete vidět v našem každoročním shrnutí, pomohli jsme v minulém roce zase o něco více dětem než v roce předchozím. Nově

jsme do našich statistik zahrnuli také rodiče a pěstouny dětí, s nimiž aktivně spolupracujeme: pouze zvenčí totiž zlepšit život dětí nedokážeme, ty zásadní vazby, které ovlivňují jejich život, se odehrávají přímo u nich v rodině. Dlouhodobě proto pracujeme také na posilování vztahů mezi rodiči a dětmi, a to jak v rodinách pečujících o vlastní děti, tak v rodinách pěstounských.

U zrodu SOS dětských vesniček stál před 55 lety světově uznávaný dětský psycholog Zdeněk Matějček, který jako jeden z prvních do hloubky zkoumal vliv traumatu v nejranějším dětství na budoucí vývoj dítěte. Toto téma je pro nás stále aktuální i po více než půl století: traumatické zážitky a zkušenosti prožila většina dětí, s nimiž pracujeme. A ačkoli

to ovlivňuje jejich chování a prožívání, a to někdy zcela zásadně, jejich okolí mnohdy netuší, čím si děti prošly, a považují je zkrátka za problémové nebo zlobivé.

My se snažíme s rodinami těchto dětí pracovat na tom, abychom prožítá traumata dětí dokázali společně s nimi odhalit, zpracovat a zaléčit. V ohrožených rodinách se zase snažíme předcházet tomu, aby k traumatům u dětí pokud možno vůbec nedocházelo, nebo aby byly vzhledem k nepříznivým okolnostem následky pro děti co nejmenší. Je to pro nás zkrátka veliké téma, proto jsme se mu rozhodli letos věnovat více. Možná si při pročítání časopisu všimnete, že se prolíná nejen hlavním textem, ale i několika příběhy dětí.

Přeji vám krásné jaro

Jindra Šalátová
Výkonná ředitelka SOS dětských vesniček

Vydavatel: SOS dětské vesničky, z.s., Strakonická 98, 159 00 Praha 5, IČ: 00407933. **Účet veřejné sbírky:** 211 757 409 / 0300, **účet pro naše dárcy:** 120 777 711 / 0300.

Redakce: Radana Košťáliková, Michaela Poláková, Milan Palán. **Grafická úprava:** Martin Málek.

Uzávěrka: 15. 2. 2024. **Náklad:** 8 000 ks. **Vyrobil:** Česká mailingová společnost, s.r.o. **Výrobní cena:** 4,76 Kč. Vychází čtvrtletně. ISSN 1803-1730.

Jména dospělých osob a dětí, jejichž příběhy vám v časopise přinášíme, jsou z důvodu ochrany soukromí většinou změněna. Ilustrační fotografie, není-li uvedeno jinak, pocházejí z fotobanky SOS dětských vesniček.

BRNĚNSKÉHO KLUBÍKU SE DĚTI NEMŮŽOU DOČKAT

V naší brněnské vesničce mohou děti pravidelně navštěvovat kroužek Klubík. Společně tu malujeme, tvoříme, ale také vaříme nebo se učíme básničky. Velkou radost nám dělá, že se děti do Klubíku moc těší a raději chodí o deset minut dříve, protože už se nemůžou dočkat.

PEPCO PODPORUJE VOLNOČASOVÉ CENTRUM I PŘÍMĚSTSKÉ TÁBORY

Už pátým rokem podporuje společnost PEPCO děti z rizikového prostředí navštěvující naše volnočasové centrum v Bystřici pod Hostýnem. SOS Kajuta jim díky tomu nabízí bezpečné místo, kde si mohou napsat domácí úkoly, doučit se, co ve škole nepochopily, malují, hrají fotbal, jezdí na výlety nebo se baví na příměstských táborech. Za to vše moc a moc děkujeme!

OMBUDSMAN MĚL VLONI NAPILNO

Na práva dětí v SOS dětských vesničkách dohlíží už třetím rokem ombudsman Radim Kejík, jehož tým se loni rozrostl o novou zástupkyni, kterou se stala Jana Hrdličková. Kromě setkání a besed s dětmi se naši ochránci práv věnovali problémům, kterým děti čelily převážně v rodině nebo ve škole. Jsme rádi, že si ombudsman získal důvěru dětí a ty vědí, že u něj v případě potíží najdou zastání a radu.

ACTION POMÁHÁ DĚTEM V KRIZOVÉM CENTRU

Děti umístované do našeho krizového centra spojují traumata ze ztráty rodičů a dalších zraňujících zážitků, které vyžadují kromě láskyplné péče pečovatelů také intenzivní terapeutickou práci. Ta přináší dětem možnost uvolnit v bezpečném prostředí nahromaděné emoce, získat odstup od traumatických zkušeností a postupně se zotavovat. To vše nám už třetím rokem pomáhá zajistit finanční podpora sítě obchodů Action.

Dlouhá cesta ke zraněnému srdci

Věrčina máma Olina zemřela na rakovinu, když bylo Věrušce osm. Její otec nebyl uvedený v rodném listě, prarodiče také nefungovali a po Olinčině smrti přidělená sociální pracovníce prostě rozhodla, že Věrka nemá z důvodu věku naději na umístění do rodiny, a proto patří do dětského domova.

„Jenže já Věrušku znala od miminka a s takovým řešením jsem se nechtěla smířit,“ to jsou slova Adély, SOS sociální pracovníce, která podporovala Olinu už před několika lety, když ji Věrčin otec opustil a ona se s holčičkou ocitla bez střechy nad hlavou.

NADĚJE... A ZKLAMÁNÍ

Adéla věděla, že Věrčina teta, sestra jejího otce, se o holčičku nikdy nepřestala zajímat, přála jí ke každým narozeninám a k Vánocům jí posílala malé dárky: sama děti neměla, a přestože se s bratrem nestýkala, o svoji neteř nechtěla přijít. Adéla musela zabojovat, ale nakonec docílila toho, že místo v dětském domově začala Věrka žít s tetou. Byly ale chvíle, kdy o správnosti vlastního úsudku pochybovala.

„Věrka tetě několikrát utekla a sociální odbor to vzal jako důkaz, že v instituci jí bude líp. Jenže kdo zná mechanismy traumatu, nikdy si nemůže vykládat věci takhle jednoduše. Sešla jsem se s Věrčinou tetou Radkou i s Věrkou, kterou našťastí dočasně umístili do našeho krizového centra, a společně jsme hledaly východisko z nesmírně náročné situace.“

LÁSKA JE NAKONEC VŹDYCKY SILNĚJŠÍ

S Radkou mluvila Adéla hlavně o způsobech, kterým se trauma ze ztráty nejbližších projevuje. „Laik si často myslí, že traumatizované dítě je uplakané a nešťastné, ale ono může strašně zlobit, provokovat, projevovat se drze a hrubě. Pořád je to ale zraněné dítě, které má panický strach z další ztráty a svým chováním jí vlastně předchází: když mě nikdo nebude mít rád, nebudu mít ani já ráda nikoho, o koho pak můžu přijít.“

Věrce jsem zase vysvětlovala, že Radka ji měla ráda od narození a že to se nikdy nezmění, ale že jí moc bolí, když vidí Věrku nešťastnou. Dohodly jsme se, že každý den od sedmi do osmi bude „hodina lásky“, ve které bude zakázáno všechno kromě projevů laskavosti. Při další konzultaci mi Radka skoro s pláčem vyprávěla, že se Věruška už od rána ptala, kdy už bude sedm... tak strašně se nemohla dočkat té „příkázané“ hodiny pohody. Myslím, že věci jsou na dobré cestě!“

Pěstounství je náročné, ale pro děti léčivé

Naše kolegyně Lenka Gláserová působí v brněnské SOS dětské vesničce už bezmála dvacet let. Doprovází pěstounské rodiny a snaží se jim usnadnit výchovu přijatých dětí. K lidem, kteří se rozhodnou poskytnout náhradní domov dětem, jež to v začátku života neměly snadné, chová Lenka velký respekt. O pěstounství si povídala s redaktorkou MF Dnes Terezou Daďovou, se svolením autorky si můžete rozhovor přečíst i vy.

Co musí zvládat člověk, který se rozhodne stát se pěstounem?

Nikdo, kdo si pěstounskou péči nevyzkouší na vlastní kůži, si nedovede představit, jak extrémně náročná práce to je. Pěstouni nejsou v práci osm hodin, po nichž si jdou domů odpočinout jako většina z nás. Je to práce na plný úvazek, a to doslova. Děti, které se do pěstounské péče dostávají, si s sebou nosí traumata a velmi často i zdravotní handicapy, pěstouni je tedy nemůžou jednoduše poslat na tábor, aby si od povinností odpočinuli.

Dá se pěstounstvím vydělat jako v běžném zaměstnání?

V současné době se odměna pěstouna odvíjí od počtu dětí, o které pečuje. S jejich počtem se navyšuje. Pokud se jedná o jedno či dvě děti, tak se tou odměnou pěstoun neužívá a mnohokrát se stává, že musí ještě chodit do další práce (odměna pěstouna při jednom dítěti v dlouhodobé péči činí 17 300 korun měsíčně – pozn. red.). Kromě platu by mohla být vyšší i dávka na úhradu potřeb dětí, protože péče o ně, zvláště o děti v pěstounské péči, je hodně nákladná a časově náročná.

V čem se pěstounství liší od toho, co lidé běžně dělají, když mají vlastní děti?

Tyto dvě činnosti někdy slychám srovnávat, ale nejde o to stejné. Velký rozdíl je v tom, že dítě, které bylo opuštěné svými biologickými rodiči, prožije obrovské rané trauma. To je něco, co kvalitu života dítěte nesmírně ovlivní už od malého miminka. Takové dítě pak své pěstouny testuje, jestli ho mají rádi, což se projevuje tak, že zlobí. Někteří lidé si myslí, že novorozené dítě, které opustí matka, si přece nemůže nic pamatovat, ale v tom se velmi mylí. Děti se to ukládá hluboko do podvědomí a následně se tohle trauma projevuje poruchami chování či učení, běžné jsou i problémy s navazováním vztahů. Miminko svou matku pozná po čichu, a když ji při sobě necítí, úplně ztratí pocit bezpečí.

Dokáže tohle pěstoun nahradit?

Obrovským smyslem naší práce je, že pěstoun dítěti nahradí tu nejbližší osobu a ono má pak naději své trauma z odloučení vyléčit. Pěstoun je terapeutický rodič, který ví, jak k takovému dítěti přistupovat, má znalosti a nástroje, kterými se snaží dítěti pomoci, a dokáže dítě uzdravit tak, jak by se to v ústavní péči nepodařilo. To se s obyčejnou výchovou nedá srovnávat.

Jak se u dětí takové trauma projevuje?

Jako pocity ztráty, ohrožení nebo pocit, že nikam nezapadají. K tomu, aby takhle těžce zkoušené dítě vkročilo do dospělosti bez těchto negativních pocitů, mu může pomoci jen pěstounská péče nebo adopce. Naší organizací prošla spousta dětí, jimž se prostřednictvím terapeutického rodičovství podařilo pomoci k vnitřnímu uzdravení, z kterého vede cesta k samostatnému spokojenému životu.

Pokud se mu této péče nedostane, může to mít velké následky?

Mnohokrát se stává, že děti, které jsou v raných letech zanedbávané nebo dokonce týrané a nedostanou se k blízké osobě, která by jim lásku a bezpečí poskytla, toto chování opakují v dospělosti. Stává se pak z toho generační trauma. Je potom obrovskou satisfakcí pro mě, ale hlavně pro samotné pěstouny, když vidí, že dítě, které dlouhé roky vysloveně piplali, z traumatu vyléčili a ono žije šťastný a uspořádaný život.

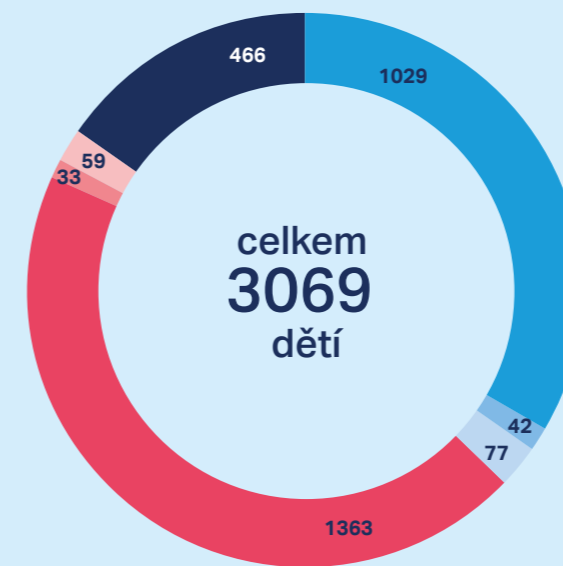
Rozhovor byl redakčně zkrácen.

Naše pomoc dětem v roce 2023

4802

děti a rodičů potřebovalo v roce 2023 naši pomoc

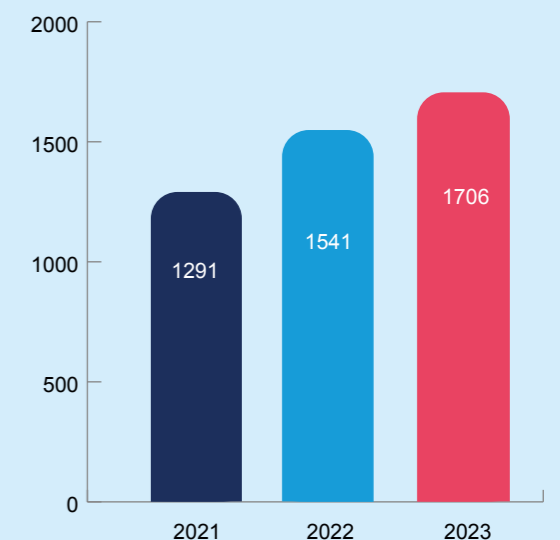
POČET PODPOŘENÝCH DĚTÍ

- Podpora pěstounských rodin
- Prevence odebrání dětí z rodiny
- Okamžitá pomoc dětem v krizi
- Nízkoprahové zařízení pro děti
- Jednorázové intervence
- Dům na půl cesty
- Tréninkové bydlení pro ohrožené rodiny

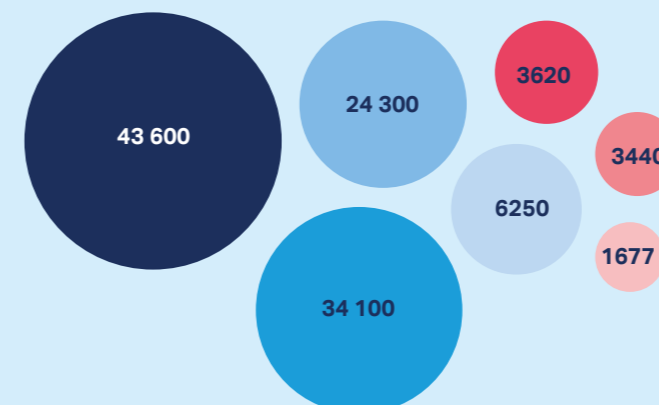
- 427 rodin, které jsme pomáhali zachránit před rozpadem a odebráním dětí
- 87 % pouze matka
- 2 % pouze otec
- 11 % oba rodiče

POČET DLOUHODOBĚ PODPOROVANÝCH DĚTÍ

POČET ODPRACOVANÝCH HODIN

Kolik hodin se věnovali naši sociální pracovníci pomoci ohroženým dětem

- Prevence odebrání dětí z rodiny
- Podpora pěstounských rodin
- Okamžitá pomoc dětem v krizi
- Dům na půl cesty
- Nízkoprahové zařízení pro děti
- Tréninkové bydlení pro ohrožené rodiny
- Jednorázové intervence

Přežít bouři

I když vaše pomyslná loďka pluje divokou bouří, s tak statečnou mámou, jako má Vojta, ji celou můžete bezstarostně prospat v podpalubí. A přitom nebylo daleko od ztroskotání.

„Vojta po celou dobu spolupráce nepocítil žádnou změnu. Veselý, přátelský chlapec,“ napsala sociální pracovnice Lída do zprávy pro úředníky. Zdálo by se, že její pomoc nebyla potřeba, ale nic není dál od pravdy. Vojtova maminka Kristýna zvládala i jako samoživitelka vše bez problémů: z azylového domu sama sehnala malý byt, kde nebylo vysoké nájemné, Vojtovi ušetřila na kroužek házené i na skauta, i když se ke konci měsíce musela vzdát večerí – dokud byla zdravá.

TO, CO NEŠLO PŘEDVÍDAT

Operaci obou rukou proto odkládala, jak dlouho to šlo, ale když při posledním nákupu neuzvedla ani tašku jen s chlebem a mlékem, musela si dohodnout nejbližší termín. Vzala si na něj dovolenou a všechno by bylo v pořádku dál...

jenže operace se nepovedla. Po dvou měsících pracovní neschopnosti a bolestí zkontaktovala preventivní službu SOS dětských vesniček.

„Když se odstěhuji k tátovi do 1+1 o 300 kilometrů dál, připravím Vojtu o všechno, co má rád: spolužáky, kamarády, spoluhráče,“ zoufala si Kristýna. A skoro neslyšně dodala: „Vím, jak mu bude, stalo se mi to samé, když nás opustila máma a my se s tátou odstěhovali na Slovensko – bylo mi deset, stejně jako teď Vojtovi.“

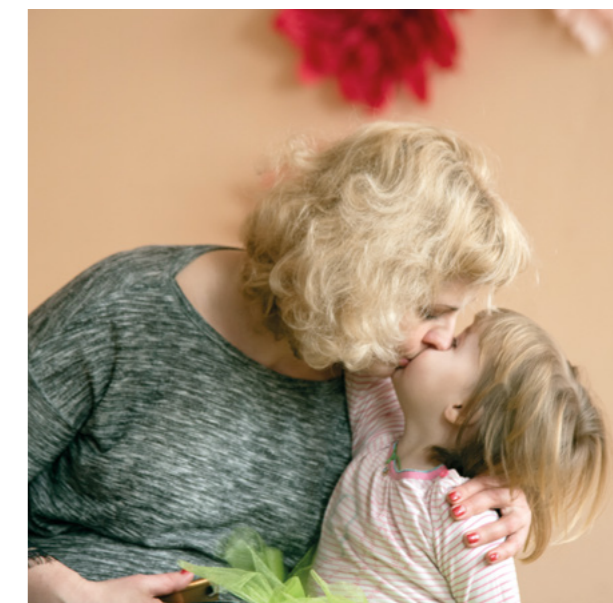
ABY SE SYN MĚL LÍP

SOS dětské vesničky pracují s rodinami tak, aby si všechno potřebné dokázaly obstarat samy – to Kristýna ale uměla, a kdyby byla zdravá, nikdy by od nikoho nic nepotřebovala. Zkušená sociální pracovnice obstarala akutní potravinovou pomoc a podařilo se jí najít nadaci, která zaplatila nájem na tři měsíce. Katastrofu se jí podařilo odvrátit na poslední chvíli, ale to nejdůležitější se podařilo. „Veselý, přátelský chlapec,“ mohlo stát ve zprávě: tak, jak by to mělo být.

DOZVÍDAT SE NOVÉ VĚCI JE ZÁBAVA

Nejvíc se toho děti naučí, když mají pocit, že se vlastně ani neučí. Když si mohou hrát, zkoušet, experimentovat a u toho získávat nové zkušenosti a vědomosti. VIDA science centrum je zábavní vědecký park pro všechny věkové kategorie a odpoledne tady jsme si užili opravdu všichni. Děti byly dokonce tak odvážné, že si šly s pracovníky Vidy vyzkoušet pár výbušných pokusů.

KOMERČNÍ BANKA POMÁHÁ OHROŽENÝM DĚTEM

V rámci své dlouholeté podpory ohrožených dětí se v loňském roce Komerční banka zaměřila na pomoc dětem, kterým hrozilo odebrání z biologické rodiny. Díky této podpoře mohly naše sociální pracovnice stabilizovat tíživou situaci řady dětí a pomoci rodičům překonat životní krizi z důsledku extrémního růstu cen, aby jejich děti nepřišly o svůj domov a o své nejbližší. Děkujeme!

DĚTI SI UŽILY LÁSKYPLNÉ TVOŘENÍ

Každý ví, že lásky není nikdy dost, a tak jsme pro děti v polovině února uspořádali láskyplný valentýnský den. Nejprve jsme se prošli na čerstvém vzduchu kolem řeky. Hezky v teple se pak děti pustily do tvoření valentýnských přáníček, která udělala jejich tvůrcům i adresátům spoustu radosti.

GENERALI ČESKÁ POJIŠŤOVNA VRACÍ ÚSMĚV DO DĚTSKÝCH TVÁŘÍ

V rámci programu pomoci ohroženým rodinám jsme v loňském roce zavedli novou metodu pro pomoc dětem, které zažily týrání, zneužití nebo ztratily nejbližší osobu a s ní veškerou jistotu a víru v to, že svět kolem nich může být přátelský a vstřícný. Metoda, vycházející z modelu Five to Thrive, umožní dokonce napravit škody, které způsobilo rané trauma a které jsou mnohdy považovány za nevratné. Chceme rodičům, kteří sami neměli v dětství dostatečně láskyplné rodinné prostředí, ukázat, jak se ke svým dětem správně chovat, aby se prolomil koloběh opuštění a zanedbávání a aby se správné vzorce chování k miminkům a dětem předávaly dalším generacím. Tuto metodu do naší každodenní terénní praxe jsme mohli zavést díky našemu partnerovi Generali Česká pojišťovna která nás významně podpořila v rámci své iniciativy The Human Safety Net. Společně jsme tak pomohli navrátit úsměv do 1130 dětských tváří.

Dětské trauma

Zranění duše není vidět

V SOS dětských vesničkách pracujeme s různými skupinami ohrožených dětí: od těch, které vyrůstají v nestabilním rodinném prostředí a hrozí jim ztráta rodičovské péče, přes děti, které se ocitly v akutním ohrožení a musely být dočasně umístěny do našeho krizového centra, děti, které nemohly zůstat s vlastními rodiči a vyrůstají v náhradní rodinné péči, až po mladé dospělé, kteří nemají funkční rodinné zázemí a snaží se postavit na vlastní nohy nebo dokonce vychovávat vlastní malé děti. To, co mají všechny tyto děti a mladí dospělí společné, je prožití silně traumatizujících situací v nejtěžším dětství. Je přitom prokázáno, že trauma prožité v raném věku (a dokonce i v prenatalním období v lůně maminky) zcela zásadně ovlivňuje vývoj mozku a chování dítěte po celý jeho další život.

Dětské tělo má úžasnou regenerační schopnost. Zlámání kostí rychle srostou, všechna zranění se rychle zahojí a za několik dní či týdnů už o nich dítě neví. Se zraněnou dětskou duší je to bohužel mnohem složitější. Vnitřní zranění nejsou vidět a často je proto nikdo neléčí. Dítě traumatické vzpomínky zatlačí někde do podvědomí a zdá se, že je vše v nejlepším pořádku. Jenomže opak je bohužel pravdou. Trauma negativně ovlivňuje vývoj mozku a jelikož se mnohdy projeví až s výrazným časovým odstupem, bývají tyto následky zásadní a obtížně napravitelné.

ZE ZAČÁTKU PLÁČOU VŠICHNI

Když byly Davidkovi čtyři roky, vrátila se jeho pěstounská maminka Jana na poloviční úvazek do práce a Davidka dala do

školky. Davídek byl šikovný, zvládal bez problémů chození na záchod, miloval společnost dětí na sídlištním hřišti, Jana tedy neměla žádné pochybnosti, že by nebyl připravený. Každému dítěti chvíli trvá, než si zvykne, uklidňovaly v prvních týdnech Janu hodné paní učitelky. Jenomže Davídek si nezvykl. Z veselého raráška se postupně stával uplakaný, nešťastný a často velmi vztekly chlapeček, který se znovu počurával, téměř přestal mluvit a úplně se stáhl do sebe.

Teprve po konzultaci s naší sociální pracovnící Lenkou si Jana uvědomila, že se Davídek možná bojí: krátce po narození ho opustila vlastní máma, nenechala si ho u sebe ani přechodná pěstounka, na kterou byl krásně navázaný... Možná se podvědomě bojí, že ho jednou ve školce nechá i Jana. Tohle uvědomění byl ale teprve první krok na cestě k Davidkovu uzdravení. Lenka nabídla Janě školení v programu terapeutického rodičovství. Také ji naučila používat metodu My backpack, která umožnila Davidkovi zpracovat jeho podvědomé strachy. Společně postupně dokázaly odbourat Davidkův strach, ještě ale nějakou dobu potrvá, než se Davídek plně dokáže zapojit do školkového kolektivu.

NOVÝ ČASOPISOVÝ SERIÁL

O tom, čím vším může být způsobené rané trauma u dětí, jaké má následky na jejich další vývoj, jak se tomu dá předcházet či jak léčit zraněnou dětskou duši, to vše vám postupně přiblížíme v dalších číslech našeho časopisu v rubrice Dětské trauma.

Moje hrozná dítě

„Jen co mě máma pustí, rozběhnu se a utrhnu támhle na zdi ten hezký obrázek,“ běží Gábince hlavou a přesně to udělá. „Vidíte, paní sociální, je hrozná.“ Hrozná přišla čtyřletá holčička všem: pracovnícím v azylovém domě, ostatním maminkám, všem okolo. Ale mělo by to takhle skončit?

Gábinčina máma Darina vyrostla v dětském domově, teď spolu bydlí v azylovém domě, ale i tam se začíná mluvit o odebrání dítěte. Darina by se ani nedivila: je prostě strašná máma, možná bude „děčák“ pro Gábinku lepší.

NADLIDSKÝ ÚKOL

„Rodiče, s kterými pracujeme, mají nízké sebevědomí. Nevěří si, jsou bezradní, úzkostní, zaměřeni na nezdary. To všechno si přinesli z dětství a na děti to jen přenášejí, je to logické a přirozené. Proto naše práce začíná u nich, popisuje SOS sociální pracovníce Simona svůj pohled.

„Nejdřív se ladíme my na rodiče, pak rodiče na nás a nakonec rodič na dítě: je to náročné, ale nic jiného nefunguje, to už jsme tisíckrát vyzkoušeli.“ Darina se postupně zklidnila, učila

se techniky, jak zvládat sebe a potom i Gábinku. „Z prvních dvou návštěv odcházela holčička s otlaky na ruce: maminka neznala jiný způsob, jak ji zvládat, než ji chytit ještě pevněji. Už na třetí schůzce ji dokázala obejmout a vysvětlit, proč se nemůže rozběhnout a strhávat ze zdí všechny obrázky, které vidí.“

NOVÁ MÁMA, NOVÁ GÁBINA

Holčička zatím poprvé v životě zažívala to, co je pro většinu dětí normální: něhu, pochopení, lásku. „Darina svoji dcerku miluje, ale nikdo ji nenaučil, jak to dávat najevo. Nám všem se zdá, že nás to nikdo učit nemusel, ale to, co se v rodině děje přirozeně, v ústavu nemáte kde vzít. Darina je ale citlivá a pokroky dělá mílovými kroky.“

Gábinka se za pár dní chystá do školky. Kdyby tam nastupovala před několika měsíci, od prvního dne by několikrát za den slyšela znova a znova to samé: Přestaň! Co to děláš? Jsi hrozná! Teď ví, že když něco chce nebo má vztek, nemusí nic strhnout, roztrhat, křičet. „Jak to dělá máma? Obejme mě a klidně na mě mluví. Udělám to, jak to dělá máma. Maminka.“

Vyplňte si daňové přiznání za 15 minut na
www.sos-vesnicky.cz/stranky/danove-priznani-pomaha

Daně rychle a snadno, bez registrace, vše anonymně.

Daňová kalkulačka vypočítá vaše daně a připraví vám přehledy pro pojišťovny.

Peníze, které ušetříte za účetní, můžete věnovat na pomoc dětem.

www.sos-vesnicky.cz/stranky/danove-priznani-pomaha

HLAVNÍ PARTNEŘI

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

V ROCE 2024 NAŠI ČINNOST PODPORUJÍ TYTO INSTITUCE

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Olomoucký kraj, Hlavní město Praha, Karlovarský kraj, Jihomoravský kraj, Středočeský kraj, Židlochovice, Karlovy Vary, Prostějov, Brno, Přešov, AŠ, Zábřeh, Bystřice pod Hostýnem, Cheb, Zbýšov, Rosice.